

Kuhmon kaupungin hyvinvointi- ja sivistysvaliokunnan lausunto Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntöön (VN/15678/2026) koulujen ja oppilaitosten loma-aikoja koskevasta muistiolounnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Millaisia vaikutuksia näkisitte aiheutuvan koulutusjärjestelmälle, mikäli perusopetuksen loma-ajat muutettaisiin mallin esittämällä tavalla?

Kuhmon hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta kiittää mahdollisuudesta lausua koulujen ja oppilaitosten loma-aikoja koskevasta muistiolounnoksesta.

Esitetty muutos vaikuttaisi laajasti koko koulutusjärjestelmän toimintaan. Päättöarvioinnin siirtyminen vaikuttaisi yhteishakuun, opiskelijavalintojen aikatauluihin ja sen myötä muiden koulutusten alkamisajankohtiin syyslukukaudella. Lomien ajoittumiseen liittyviä muutoksia täytyy arvioida kokonaisvaltaisesti. Lapsia ja perheitä on kuultava myös.

Monilla perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjillä on yhteisiä opettajia, joten loma-ajat pitäisi yhtenäistää. Syyslukukauden myöhäisempi aloitus vaikuttaisi todennäköisesti syksyn ja kevään ylioppilaskirjoitusten ajankohtaan. Mikäli ylioppilaskokeiden kirjoitusajankohdat säilyisivät nykyisellään, lukion kertaavat opintojaksot olisivat vielä kesken syksyn tutkintokerran alkaessa. Tämä käytännössä voisi johtaa siihen, että kertaavia opintojaksoja olisi jo kevätlukukauden päätteeksi ja tämä kuormittaisi ehkä opiskelijoiden kevään viimeisen periodin opintoja.

Millaisia vaikutuksia näkisitte aiheutuvan muille toimialoille / edustamallanne toimialalle, mikäli perusopetuksen loma-ajat toteutettaisiin mallin esittämällä tavalla?

Vaikutukset näkyisivät mm. varhaiskasvatuksessa ja kesäajan ohjatuissa vapaa-ajan toiminnoissa ja näiden järjestämisessä.

Lisäksi vaikutukset näkyisivät myös kuntien liikuntapalvelujen toteuttamassa perusopetukselle suunnatussa uinninopetuksen rytmityksessä. Etenkin suhteessa muihin uimahallilla toteutettaviin liikuntapalveluihin, sekä uimahallityöntekijöiden loma-aikoihin ja vuosihuoltotaukoihin.

Vaikutukset ulottuisivat myös kuntien kiinteistöhuoltopalveluihin saakka, koska nykyisellä mallilla mm. koulukiinteistöjen vuosihuollot on sijoitettu vuosikellossa tiettyihin ajankohtiin. Tällä hetkellä vuosihuoltojen ajankohdat määräytyvät paikkakunnallamme järjestettävien, kiinteästi kesäaikaan

sijoittuvien ja viikkoja kestävien valtakunnallisten kulttuuritapahtumien ehdoilla.

Mitä muita yhteiskunnallisia vaikutuksia koulujen kesälomien siirtämisellä voisi näkemyksenne mukaan olla?

Toisen asteen yhteishaun myöhäisempi ajankohta, opiskelupaikan vastaanottaminen heinäkuussa ja oppivelvollisten sijoittumisen seuranta siirtäisivät hallinnossa työskentelevien loman aloitusajankohtaa heinäkuussa myöhemmäksi.

Loma-aikojen lisääminen kevätlukukaudelle voi lisätä eriarvoisuutta, sillä kaikilla lapsilla ei ole mahdollisuutta ohjattuun toimintaan eikä vanhemmilla mahdollisuutta sijoittaa kahta vuosilomajaksoa kevätlukukauden ajalle. Lisäksi loma-aikojen siirtäminen täytyisi huomioida myös varhaiskasvatuksessa.

Kevään lomaviikko ehkä lisäisi matkailua, mutta toisaalta kesäkuun kahden ensimmäisen viikon ajalta kotimaan matkailu todennäköisesti vähentyisi. Kesätyöntekijöitä joihinkin työpaikkoihin tarvittaisiin jo kesäkuun alussa, mutta iso joukko mahdollisia kesätyöntekijöitä on vielä koulussa.

Yhdistysten ja seurojen kesäajan toimintojen ajoittamisiin tulisi muutoksia. Suomessa on tällä hetkellä muutamia valtakunnallisia lasten urheiluleirejä ja -tapahtumia, joiden ajankohtaa täytyisi siirtää. Tämä todennäköisesti ketjuttaisi muita tapahtumia siirtymään eri ajankohtaan, jotta päällekkäisyyksiltä välttyttäisiin.

Mikä on kantanne esitettyyn loma-aikamalliin?

Esitetyn loma-aikamallin hyödyt ovat epävarmoja. Uudesta loma-aikamallista aiheutuisi todennäköisesti laajempia yhteiskunnallisia muutoksia, jotka on huomioitava. Lisäksi lasten ja nuorten sekä huoltajien kuuleminen on tärkeää, ennen merkittäviä muutoksia. Kevätlukukaudesta tulisi pidempi kuin syyslukukaudesta ja tämä mahdollisesti vaikuttaisi väliarvioinnin antamisen ajankohtaan. Talviloman, kevätloman ja kevään arkipyhien vuoksi kevätlukukaudesta tulisi rikkonainen. Perheille voi koitua haasteita vuosilomiensa sijoittamiseen lasten kevätlomaviikon ajalle talvilomaviikon lisäksi ja tästä seuraa varsinkin nuorimpien oppilaiden osalta hoitojärjestelyitä. Mallissa ei esitetty vaihtoehtoa, jossa kevätloma sijoitettaisiin pääsiäisloman yhteyteen.

Miten suhtaudutte malliin, jossa koulutyö päättyisi kesäkuussa viikolla 24 viimeisenä arkipäivänä, helatorstain yhteyteen lisättäisiin yksi vapaapäivä ja koulutyö alkaisi elokuussa aikaisintaan viikolla 35 ensimmäisenä arkipäivänä, eli huhtikuun loppuun ei otettaisi viikon mittaista lomaa?

Koulutyön aloittaminen elokuussa viikolla 35 lyhentäisi syyslukukauden huomattavasti lyhyemmäksi kuin kevätlukukauden. Helatorstaivapaa toisi pienen tauon, mutta jo nykyisellään opetuksenjärjestäjät ovat voineet lisätä helatorstain jälkeisen perjantain vapaapäiväksi huomioimalla sen muissa loma-ajankohdissa tai lukuvuoden aloituksessa.

Muut mahdolliset huomiot muistiosta.

Ajankohta lausunnon pyytämiselle on hankala. Kevätlukukauden viimeisten päivien kiireessä ei ole ehditty kysyä henkilöstön oppilaiden ja huoltajien mielipidettä asiaan. Kevätlukukauden jatkuminen kesäkuulle voisi lisätä lämmön lisääntyessä myös oppilaiden levottomuutta ja jaksamattomuutta. Tämä lähinnä siitä syystä, että kaikissa kouluissa ei ole riittävää ilmanvaihtoa ja luokkahuoneet kuumenevat.